

!GLAS ŽRTAVA

**Srbi su pucali u moju decu dok su
bežala (Shyhrete Berisha)**

Shyhrete Berisha je jedna od troje preživelih iz masakra više od 40 albanskih žena, dece i muškaraca iz porodice Berisha u Suvoj Reci, 26.03.1999. godine. Pred Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju je tri puta svedočila o tome kako je u napadu srpske policije izgubila muža, četvoro dece i četrdesetak članova šire porodice.

24

Zovem se Shyhrete i imam 37 godina. Živela sam u Suvoj Reci/Suharekë sa svojim suprugom Nexhatom, naše dve ćerke Majlindom (1983) i Herolindom (1985) i naša dva sina Altinom (1988) i Redonom (1997). Naša kuća je bila preko puta stanice milicije u Suvoj Reci/Suharekë. Moja porodica je živela u levom krilu, a Nexhatov bratanac Faton Berisha je živio u desnom krilu kuće.

Krajem 1998, Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi (OEBS) je iznajmila našu kuću. Naša porodica se uselila u kuću mojih roditelja u Muštištu/Mushtishte, udaljenom oko devet kilometara, a Faton je svoju porodicu preselio kod svojih ujaka.

OEBS se povukao sa područja Suve Reke/Suharekë 20. marta 1999. 21. marta 1999. muž me je pozvao telefonom i rekao da se sa decom vratim u našu kuću. Očistili smo kuću jer smo želeli da se što pre uselimo. Privremeno smo se smestili kod Fatona.

U sredu, 24. marta 1999, bilo je mnogo vozila srpske policije. Ceo dan i noć sam gledala tenkove, autobuse pune policajaca, pincgauere i vojna vozila.

Oko pet sati ujutro u četvrtak 25. marta 1999. neko nam je zakucao na ulazna vrata[Fatonove kuće]. Izašla sam iz kreveta i otvorila vrata. Tri srpska policajca su stajala pred vratima i uperili su mi automate u grudi. Visoki policajac mi je gurao cev automata u

grudi i vikao na srpskom: „Gde su ti gosti? Gde su Amerikanci? Gde je NATO?“ Onda me je pitao gde mi je muž i rekao mi da ga odmah pozovem. Moj muž je izašao na vrata, a policajci su ga izveli napolje i krenuli s njim prema našoj kući. Videla sam veliki tenk parkiran oko dvadeset metara od kuće, čija je cev bila uperena pravo u nju.

Otišli su do naše kuće. Policajci nisu mogli da otključaju vrata kancelarije OEBS-a na spratu, pa su ih razvalili. Psovali su i vikali na mog muža, udarajući ga što su jače mogli.

Videla sam da je tenk još uvek tamo i da je u dvorište stigao i jedan kamion. Policajci su tovarili stvari iz naše kuće u taj kamion. Ukrali su mnogo vrednih stvari kao što su televizori, kompjuteri i grejalice - sve što su mogli da ponesu.

Moja zaova Fatime i ja smo krenuli ka ulaznim vratima kada smo videle prva tri policajca kako se vraćaju prema Fatonovoj kući sa mojim mužem. Moj muž ih je polako pratio kada su ušli u kuću. Videla sam da je bio pretučen, lice mu je bilo potpuno crno.

Visoki policajac nam je svima rekao da sednemo i nastavio na srpskom: „Predajte nam novac, inače ćemo vas ubiti i spaliti vam decu zajedno s kućom.“ Fatime je imala nešto novca u nedrima i pokušala je da izvuče nekoliko novčanica, ali ju je policajac koji je nosio crne rukavice zgrabio za grudi i oteo sav novac. Imala sam 3000 nemačkih maraka pri sebi i dala sam ih tom policajcu jer sam se veoma uplašila da će me svući i pretražiti. Konačno su otišli između 6:30 i 7:00 časova.

25

Svi smo se plašili da ostanemo u našoj kući pa smo otišli do ujaka mog muža, Vesela Berishe, čija kuća je tridesetak metara iza naših. Želeli smo da pobe gnemo ali cele noći smo slušali pucnjeve i plašili smo se da napustimo kuću. U kući je bila moja cela porodica i sledeći rodaci: Faton Berisha (27), njegova majka Fatime (48), njegova sestra Sherine (17), njegova žena Sebahate (25) i njihova dva sina, Ismet (1996) i Eron (1998), Veselova supruga Hava Berisha (60), njegovi sinovi Sedat (44), Bujar (40), Nexhmedin (37), Bujarova supruga Flora (38), Nexhmedinova supruga Lirije (24) koja je bila u osmom mesecu trudnoće, Sedatova supruga Vjollca (37), njegova ćerka Dafina (16) i sinovi Drilon (14) i Gnuoz (9), Bujanovi sinovi Vlorjan (17) i Edon (14) i njegova ćerka Dorentina (4). Samo tri osobe koje su tu prenoćile su preživlele ono što se desilo.

Oko 12:20 časova u petak, 26. marta 1999. videla sam kako velik broj ljudi napušta stanicu milicije preko puta kuće. Bilo ih je tridesetak, neki su nosili civilnu odeću a neki policijske uniforme. Svi su nosili automate. Sedat je pogledao kroz prozor i rekao: „Svi su oni iz Suve Reke/Suharekë“. Utrčali su u kuću Ismeta Kucija.

Sledeće čega se sećam je jednog Srbina koji je vikao na albanskom: „Bujar, gde si?“

Prepoznala sam glas Srbina koji se zvao Zoran. Zoran je dobro govorio albanski i vozio je albanski autobus. Zoran je onda povikao na srpskom: „Gde su vam Amerikanci? Izlazite!“ Najpre je Bujarova majka Hava izašla iz kuće da porazgovara sa Zoranom. Svi muškarci i deca su sišli u podrum. Čula sam Zorana kako viče na srpskom: „Gde je Bujar? Neka odmah izađe!“ Bujar je izašao i upitao Zorana na albanskom: „Šta hoćeš?“ Još uvek smo izlazili, ja sam gledala gde su mi deca i svi su vikali „Brzo, brzo“. Začula sam dva pucnja i Bujarova žena Flora je zakukala: „Ubiše mi Bujara!“ Bilo je gore nego u filmovima. Svi su bežali prema zadnjim vratima i bio je velik nered. Svi smo bili bos i jer nije bilo vremena da se obujemo.

Izjurili smo na zadnja vrata i potrčali prema našoj kući, i tada sam videla da sam sa svih strana okružena policijom i civilima. Prepoznala sam čoveka koji je zaustavio mog muža Nexhata – njega su zvali „Mišković“ i bio je vlasnik hotela *Boss*. Jedan od policajaca je zgrabio Fatona za ruku i Fatonova majka Fatima je pokušavala da se umeša između policajca i Fatona. Isto se dogodilo i kad su zgrabili Nexhmedina – njegova supruga Lirije, koja je bila trudna, pokušala je da stane između njega i policajaca.

Sećam se kako sam videla prazan žuti kamion parkiran ispred naše kuće i pored kamiona telo jednog krupnog čoveka kako leži, lica okrenutog ka zemlji.

26

Čula sam „Miškovića“ kako kaže Nexhatu: „Ruke uvis!“ Kada ih je Nexhat podigao, „Mišković“ mu je ispalio tri metka u leđa. Sećam se da su, istog trenutka kada su videli šta se desilo sa mojim Nexhatom, Nexhmedin i njegova supruga Lirije počeli da beže. Nexhmedin je vukao ženu za ruku i jedan od civila je vikao na srpskom: „Pucajte, šta čekate?“

U tom trenutku je otpočela neprestana pucnjava i nastala je velika pometnja. Počeli smo da bežimo u svim pravcima. Majlinda sa moja dva sina je potrčala u jednom, a ja u drugom pravcu. Zaustavili smo se na mestu gde je bio albanski kafić i tamo smo zatekli tri druge porodice Berisha. Žene i deca iz naše kuće su već bili tu i uskoro su pristigli i Majlinda i moja dva sina. Videla sam da Altin krvari i zapitala sam ga šta se desilo. Rekao mi je da su ga pogodili u ruku i nogu, ali da ne treba da brinem. Srbi su pucali u moju decu dok su bežala. Srce mu je brzo tuklo i bio je potpuno bleđ.

Policija je stigla i počela da viče na nas da uđemo u kafić. Ušli smo i seli, a onda su oni ušli za nama i počeli da pucaju u nas. Pogođena sam u desno rame i pala sam na zemlju. Kada su završili sa pucnjavom, izašli su ispred kafića. Čula sam kako pričaju, ali nisam mogla da razaberem reči. Neki su još bili živi, čak nepovređeni. Ne znam kako su preživeli. Bilo nas je između 40 i 50, uglavnom žena i dece, a samo četvorica muškaraca.

Moja deca Majlinda i Redon nisu bila ranjena. Baš tada je Redon govorio Majlindi: „Hoću

kod mame.“ Uzela sam Redona od Majlinde, izvadila bočicu mleka koju sam nosila u pantalonama i nahranila Redona.

Mora da su nas čuli kako govorimo jer su se vratili do vrata i ubacili nešto kao ručnu bombu u prostoriju. Okrenula sam se da pogledam u svoju decu. Videla sam kako moj sin Redon još uvek sedi, potpuno krvav. Još uvek je držao svoju bočicu sa mlekom. Videla sam Majlindu, nedostajalo joj je pola glave. Videla sam Sebahate, i njoj je nedostajalo pola glave. Lagano sam dodirnula stopalima mog najmlađeg sina Redona, ali i on je bio mrtav. Sa vrata su nešto bacali i bili su precizni jer su pogadali glave. Nisu ulazili, ostali su na vratima. Dvoje Sebahatine dece, Ismet i Eron, bili su još uvek živi i plakali su. Trogodišnjak Ismet je plakao, zvao nas sve po imenu i tražio vode. Govorio je: „Mama, boli me noga.“

Policija je stigla i počela da viče na nas da uđemo u kafić. Ušli smo i seli, a onda su oni ušli za nama i počeli da pucaju u nas. (Shyhrete Berisha)

Pošto su završili sa bacanjem tih stvari, Srbi su se udaljili od dovratka. Čula sam ih kako pričaju i jedan od njih je rekao nešto o utovaru tela na kamion. Vjollca i Altin su ležali glavama blizu meni i rekla sam im da će nas utovariti na kamion, da se ne pomeraju i da se prave mrtvi. Tada su Srbi ponovo došli do vrata. Pogodili su Erona tim stvarima

koje su bacali. To me je pogodilo u desnu butinu, prošlo kroz nju i udarilo u Erona. Eron se više nije pomerao, mislim da je poginuo čim ga je to pogodilo. Kasnije sam shvatila da su me pogodili i u stomak, ali tada to nisam primećivala.

27

Ušli su u sobu i počeli da tovore tela na kamion. Sećam se da sam još uvek mogla da čujem ljude kako stenju. Vukli su moje telo za ruku i nogu, a ja sam držala oči zatvorene i usta poluotvorena kako bih mogla da dišem. Sećam se da je, dok su me nosili, jedan čovek rekao na srpskom: „Jebeš život. Kakav je to pa život? Ne mogu to više da podnesem.“ Drugi mu je samo govorio: „Požuri, požuri, moramo sve da počistimo.“

Položili su me na nosila i skinuli mi dva zlatna lanca sa vrata tako što su našli kopče i otvorili ih. Onda su me ubacili u kamion. Pala sam na gomilu tela, a preko mene su nabacili moju najstariju ćerku Majlindu. Kada su završili, spustili su ceradu kamiona i krenuli. Nisam mogla da dišem od zadaha krvi i tela. Kada sam pogledala oko sebe, videla sam telo mog sina Altina i pozvala ga da vidim da li je živ, ali onda sam videla da mu je glava rascepljena. Oči i usta su mu bili otvoreni.

U tom trenutku me je Vjollca čula. Podigla je glavu i upitala: „Shyhrete, još si živa?“ Odgovorila sam da jesam. Pitala sam je da li je Gramoz još uvek živ i ona je rekla da jeste. Predložila sam Vjollci da iskočimo iz kamiona. Ona je rekla: „Ne, ne treba da iskačemo jer kamion ide prebrzo. Kad nas sahrane, moći ćemo da se otkopamo.“ Rekla sam joj: „Ako nas

sahrane, sva ova tela će biti preko nas, a onda će prebaciti zemlju preko nas i nikako nećemo moći da se otkopamo.“

Rekla sam Vjollci da treba da skočimo sa zadnjeg dela kamiona, a ne sa strane zato što bi nas onda videli u retrovizoru. Cerada je bila pocepana na zadnjoj strani pa sam proverila da li neko vozilo prati kamion. Bila sam toliko povredena da nisam razmišljala, samo sam skočila. Ozledila sam čelo u padu. Kasnije sam saznala da sam iskočila u selu Nova Šumadija/Malësi e Re i da sam na glavnom putu od Suve Reke/Suharekë do Prizrena/Prizren.

Starac kojeg sam kasnije srela u Kukasu/Kukas mi je rekao da me je video kako iskačem iz kamiona. Rekao je dvojici mladića da potrče do mene i da me stave u kola. Odvezli su me do obližnje kuće i ostavili me u dvorištu kuće. Mladići su me odvezli do sela Grejkovce/Grejkoc gde su me lekari zbrinuli. Kasnije su došla dva automobila sa pripadnicima OVK i oni su me prebacili u selo Budakovo/Budakovë. Doktor koji me je tamo lečio prepoznao me je jer smo često putovali istim autobusom. Zalečio mi je rane na telu kojih je bilo dvanaest.

Kada su me vojnici pokupili u Grejkovcu/Grejkoc, zamolila sam ih da prate kamion sa kojeg sam iskočila kako bi saznali gde će sahraniti moju porodicu. Pet dana kasnije došao je vojnik i rekao mi da su u okolini Ljubižde/Lubizhda dve masovne grobnice, i da ih je OVK obeležila.

Rekli su mi da su Vjollca i Gramoz preživeli.

Izjava svedokinje Shyhrete Berisha data istražiteljima MKSJ, dokaz u predmetu “Tužilaštvo protiv Slobodana Miloševića” (MKSJ, IT-02-54:Milošević, Exhibit P00252)